

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนครพนม มุกดาหารและสกลนครซึ่งประเด็นปัญหาในการศึกษาเกิดจากกรมส่งเสริมการเกษตรได้เล็งเห็นความสำคัญในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์มาใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจ และได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านยุทธศาสตร์และสถานะเศรษฐกิจ รวมทั้งนโยบายของประเทศ ดังนั้นจึงได้ดำเนินการให้ทุกจังหวัดนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร ซึ่งหลังจากนำมาปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหา จึงมีความจำเป็นต้องมีการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนครพนม มุกดาหารและสกลนครซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะนำไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติและหาแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศของสำนักงานการเกษตรในจังหวัดนครพนม มุกดาหารและสกลนครให้สอดคล้องกับความต้องการของเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาใช้งาน อันจะส่งผลให้ระบบบรรลुวัตถุประสงค์ อีกทั้งยังช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่เข้ามาใช้งานมีความสะดวกในการค้นหาข้อมูล และนำเสนอเอกสาร โดยสามารถบริหารจัดการเอกสาร และประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายซึ่งมีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา (1) ข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนครพนม มุกดาหารและสกลนคร (2) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนครพนม มุกดาหารและสกลนคร (3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและประโยชน์ของข้อมูลจากระบบของกรมส่งเสริมการเกษตร (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนครพนม มุกดาหารและสกลนคร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนครพนม มุกดาหาร และ สกลนคร เป็นการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ผลของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอและจังหวัด ในจังหวัดนครพนม มุกดาหาร และ สกลนคร จำนวน 344 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอและจังหวัด ในจังหวัดนครพนม มุกดาหาร และ สกลนคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973 : 726-727) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลากตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละอำเภอและจังหวัด ได้จำนวน 185 คน

การดำเนินการวิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์หาผลของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนครพนม มุกดาหารและสกลนคร ผลการวิจัยเป็นดังนี้

เพศ จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 58.38 เป็นเพศชาย และร้อยละ 41.62 เป็นเพศหญิง

อายุ จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีอายุเฉลี่ย เท่ากับ 40.23 ปีโดยมีอายุน้อยที่สุด 27 ปี และสูงสุด 59 ปี เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ร้อยละ 40.54 มีช่วงอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 31.35 มีช่วงอายุ 40-50 ปี และ ร้อยละ 10.27 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี

สถานภาพ จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 63.78 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 23.78 มีสถานภาพโสด และ ร้อยละ 12.44 มีสถานภาพหย่าร้าง-หม้าย

ระดับการศึกษา จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 77.30 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 18.38 จบการศึกษาระดับปริญญาโท และ ร้อยละ 4.32 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงโดยที่ไม่มีผู้ที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาโท

ตำแหน่งงาน จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 38.92 เป็นตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ ร้อยละ 34.05 เป็นตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ และ ร้อยละ 8.11 เป็นตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ

ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์เฉลี่ย 9.78 ปี มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ต่ำสุด 4 ปี สูงสุด 18 ปี โดยเรียงลำดับประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ร้อยละ 32.43 มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ระหว่าง 1 – 5 ปี ร้อยละ 26.49 มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ระหว่าง 16 – 20 ปี ร้อยละ 19.46 มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ระหว่าง 11 – 15 ปี ร้อยละ 15.14 มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ระหว่าง 6 – 10 ปี และ ร้อยละ 6.49 มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์มากกว่า 20 ปี

รายได้ จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีเงินเดือนเฉลี่ย 18,406.25 บาท มีเงินเดือนต่ำสุด 12,500 บาท สูงสุด 53,580 บาท โดยที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 42.65 มีเงินเดือนมากกว่า 25,000 บาท ร้อยละ 33.33 มีเงินเดือนอยู่ในช่วง 20,001- 25,000 บาท และ ร้อยละ 2.94 มีเงินเดือนอยู่ในช่วง 10,000-15,000 บาท

1.3.2 ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนครพนม สกลนครและมุกดาหาร

1) แหล่งความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเป็นดังนี้

คอมพิวเตอร์ จากการศึกษาพบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 65.41 ใช้แหล่งความรู้จากหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 18.38 ใช้แหล่งความรู้จาก สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสิ่งพิมพ์ และ ร้อยละ 16.22 ใช้แหล่งความรู้จากสถาบันการศึกษาที่สอนคอมพิวเตอร์

เครื่องหาพิกัดสัญญาณดาวเทียม GPS จากการศึกษาพบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 65.95 ใช้แหล่งความรู้จากหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร 15.68 ใช้แหล่งความรู้จาก สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 12.97 ใช้แหล่งความรู้จากหน่วยงานอื่นในกรมส่งเสริมการเกษตร และ ร้อยละ 5.41 ใช้แหล่งความรู้จาก สถาบันการศึกษาที่สอนคอมพิวเตอร์

อินเทอร์เน็ต จากการศึกษาพบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 81.08 ใช้แหล่งความรู้จาก หน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 11.89 ใช้แหล่งความรู้จากสื่อ

เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสิ่งพิมพ์ และ ร้อยละ 7.02 ใช้แหล่งความรู้จากสถาบันการศึกษา ที่สอนคอมพิวเตอร์

แท็บเล็ต จากการศึกษาพบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 97.30 ใช้แหล่งความรู้จากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสิ่งพิมพ์ และ ร้อยละ 2.70 ใช้แหล่งความรู้จากหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร

โปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษาพบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 100 ใช้แหล่งความรู้จากหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร ทุกโปรแกรม คือ โปรแกรมระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร โปรแกรมระบบทะเบียนเกษตรกร ผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ โปรแกรมระบบรายงานข้อมูลการผลิตพืชรายเดือน โปรแกรมระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล โปรแกรมวิสาหกิจชุมชน โปรแกรมระบบ Smart Farmer โปรแกรมระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกร โปรแกรมระบบรายงานพืชฤดูแล้ง โปรแกรมระบบรายงานแปลงพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช และ โปรแกรมระบบข้อมูลเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช

2) ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรพบว่า

คอมพิวเตอร์ จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความรู้เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.30

โปรแกรมสำเร็จรูป GPS จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความรู้เรื่องการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป GPS อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.40

อินเทอร์เน็ต จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความรู้เรื่องการใช้อินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.41

แท็บเล็ต จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความรู้เรื่องการใช้แท็บเล็ต อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.16

โปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร เมื่อพิจารณาในภาพรวมนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความรู้เรื่องโปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.67 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.31 คือ ระบบรายงานแปลงพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช ค่าเฉลี่ย 3.80 คือ ระบบรายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืชรายเดือน ค่าเฉลี่ย 3.65 คือ ระบบข้อมูลเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช ค่าเฉลี่ย 3.59 คือ ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ค่าเฉลี่ย 3.58 คือ ระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกร ค่าเฉลี่ย 3.51 คือ ระบบรายงานพืชฤดูแล้ง ค่าเฉลี่ย 3.50 คือ ระบบ smart farmer ค่าเฉลี่ย 3.30 คือ ระบบจัดเก็บ

และเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ค่าเฉลี่ย 3.23 คือระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ และ ค่าเฉลี่ย 2.69 คือ ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน

3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรพบว่า

คอมพิวเตอร์ จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.79

เครื่องหาพิกัด GPS จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความสามารถในการใช้เครื่องหาพิกัด GPS โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.40

การใช้อินเทอร์เน็ต จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.59

การใช้แท็บเล็ต จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีการใช้แท็บเล็ตโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.16

การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไป จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.16 เรียงลำดับความสามารถในการใช้จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 2.97 คือ ความสามารถในการใช้โปรแกรม Microsoft Word ค่าเฉลี่ย 2.49 คือความสามารถในการใช้โปรแกรม Adobe Photoshop ค่าเฉลี่ย 2.15 คือความสามารถในการใช้โปรแกรม Microsoft Excel ค่าเฉลี่ย 1.75 คือความสามารถในการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint และ ค่าเฉลี่ย 1.46 คือ ความสามารถในการใช้โปรแกรม SPSS

การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.01 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 3.77 คือ ระบบข้อมูลเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช ค่าเฉลี่ย 3.59 คือระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ค่าเฉลี่ย 3.23 คือระบบทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ย 3.01 คือ ระบบ smart farmer ค่าเฉลี่ย 2.88 คือ ระบบรายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืชรายเดือน ค่าเฉลี่ย 2.86 คือระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ค่าเฉลี่ย 2.80 คือ ระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ค่าเฉลี่ย 2.71 คือ ระบบรายงานแปลงพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช ค่าเฉลี่ย 2.69 คือระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน และ ค่าเฉลี่ย 2.57 คือ ระบบรายงานพืชฤดูแล้ง

1.3.3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริม

การเกษตร พบว่า

การใช้ในการติดต่อสื่อสาร จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 82.16 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร โดยใช้ในการรับ – ส่ง E-mail ร้อยละ 55.14 มีการใช้งาน Facebook และ ร้อยละ 27.03 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชุมผ่าน Video conference

การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ใช้ระบบงานทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ระบบรายงานแปลงพยากรณ์ และเตือนการระบาดของศัตรูพืช ระบบข้อมูลเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช ร้อยละ 95.68 ใช้ระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ร้อยละ 92.97 ใช้ระบบรายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืชรายเดือน ร้อยละ 89.19 ใช้ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และ ระบบรายงานพืชฤดูแล้ง ร้อยละ 87.57 ใช้ระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูล ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ร้อยละ 83.78 ใช้ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน และ ร้อยละ 79.46 ใช้ระบบ smart farmer

การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปในงานส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปในงานส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 56.22 ใช้งานโปรแกรม Microsoft Word ร้อยละ 45.41 ใช้งานโปรแกรม Microsoft Excel ร้อยละ 22.70 ใช้งานโปรแกรม Microsoft PowerPoint ร้อยละ 18.38 ใช้งานโปรแกรม Adobe Photoshop และ ร้อยละ 12.43 ใช้งานโปรแกรม SPSS

1.3.4 การใช้ประโยชน์ของข้อมูลจากระบบของกรมส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร ได้ดังนี้ ร้อยละ 95.68 ใช้เป็นแหล่งบริการข้อมูลสารสนเทศ ร้อยละ 92.97 ใช้สื่อสารเพื่องานส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 87.57 ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกร ร้อยละ 83.78 กำหนดเป้าหมาย นโยบายและแผนกลยุทธ์ และ ร้อยละ 79.46 ใช้วางแผนและพัฒนาการผลิตทางการเกษตร

1.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริม

การเกษตร

1) ปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร
เป็นดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 97.30 มีปัญหาจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ร้อยละ 90.81 มีปัญหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้มีประสิทธิภาพต่ำ ไม่ทันสมัย ร้อยละ 90.27 มีปัญหาบ่อยและขัดข้อง และ ร้อยละ 8.11 มีปัญหาใช้งานคอมพิวเตอร์ไม่เป็น

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้งานโปรแกรมด้านงานส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 97.84 การประมวลผลการใช้งานโปรแกรมค่อนข้างล่าช้า ร้อยละ 96.22 ข้อมูลไม่มีความถูกต้อง ร้อยละ 92.97 ระบบโปรแกรมการใช้งานลุ่มบ่อย และ ร้อยละ 34.05 โปรแกรมที่ใช้มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย

ปัญหาด้านบุคลากร จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 98.38 ขาดความรู้ด้านการใช้โปรแกรม ร้อยละ 98.38 ผู้ที่สามารถให้คำปรึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีไม่เพียงพอ ร้อยละ 98.38 บุคลากรดูแลระบบมีไม่เพียงพอ ร้อยละ 94.05 คือ การใช้ประโยชน์ของข้อมูลในโปรแกรม และ ร้อยละ 87.57 ไม่สามารถแก้ปัญหาเบื้องต้นได้ เมื่อโปรแกรมมีปัญหา

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร พบว่า

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 41.08 มีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดสรรคอมพิวเตอร์และปริ้นเตอร์ให้เท่ากับผู้ใช้งานจริง ร้อยละ 34.60 ควรอัปเดตสเปคให้เหมาะสมกับงาน และ ร้อยละ 18.38 ควรให้มีการฝึกอบรมการใช้งานคอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโปรแกรมด้านงานส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 29.19 มีข้อเสนอแนะปรับปรุง server เพิ่มความแรงและความเร็วอินเทอร์เน็ตเพิ่มพื้นที่จัดเก็บให้มากขึ้น ร้อยละ 24.97 ปรับปรุงโปรแกรมให้สมบูรณ์ก่อนการใช้งาน ร้อยละ 20.54 ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่นกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย (ทะเบียนราษฎร) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกษตรกรและข้อมูลเอกสารสิทธิ์ที่ถูกต้อง ร้อยละ 14.05 ควรจัดทำคู่มือการใช้งานโปรแกรมแจกจ่ายให้เรียบร้อยแล้วค่อยปฏิบัติงานจริงและ ร้อยละ 12.97 ควรให้มีการฝึกอบรมการใช้งานโปรแกรม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบุคลากร จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 45.41 มีข้อเสนอแนะควรพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่รับผิดชอบงานสารสนเทศด้านการส่งเสริมการเกษตรให้มีความรู้ความสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้งาน สื่อสารชัดเจนสามารถตอบข้อซักถาม และแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ได้ ร้อยละ 27.03 ควรมีนักวิชาการ

คอมพิวเตอร์หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านการดูแลระบบ ร้อยละ 18.38 ควรจัดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบงานสารสนเทศเพิ่มเติมและครอบคลุมทุกระบบ และร้อยละ 15.14 มีข้อเสนอแนะควรให้มีการฝึกอบรมการใช้งานโปรแกรมอย่างสม่ำเสมอ

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนครพนม มุกดาหารและสกลนคร สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

2.1 ข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 58.38 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 40.23 ปี มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 77.30 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 38.92 เป็นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ มีประสบการณ์ใช้คอมพิวเตอร์เฉลี่ย 9.78 ปี มีเงินเดือนเฉลี่ย 18,406.25 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิณพร ดันเกตุ (2557, น.92-93) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่านักวิชาการเกษตรมีอายุเฉลี่ย 45.90 ปีโดยคนที่มีอายุน้อยกว่าจะมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรมากกว่าและมีการเรียนรู้ที่รวดเร็ว และเมื่อพิจารณาประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ พบว่า มีประสบการณ์เฉลี่ย 9.87 ปี โดยที่ ประสบการณ์มากที่สุดจะอยู่ระหว่าง 6-10 ปี แสดงว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ดีกว่าคนที่อายุมาก จึงสมควรที่หน่วยงานจะได้แต่งตั้งให้รับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง

2.2 ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนครพนม มุกดาหารและสกลนคร

2.2.1 แหล่งความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรได้ใช้แหล่งความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต เครื่องหาพิกัดสัญญาณดาวเทียม GPS คอมพิวเตอร์ และ แท็บเล็ต ทั้งนี้เป็นเพราะนโยบายการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตรได้มอบหมายให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรต้องเข้าถึงเทคโนโลยีสื่อสาร และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องและทั่วถึง

2.2.2 ความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการ

ส่งเสริมการเกษตร เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องอินเทอร์เน็ตมากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ ความรู้เรื่องโปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร ความรู้เรื่องจับพิกัดสัญญาณดาวเทียม GPS และความรู้เรื่องแท็บเล็ตทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าได้รับความรู้จากกรมส่งเสริมการเกษตรแหล่งเดียว

2.2.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการส่งเสริม

การเกษตร เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 3.39 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้การใช้คอมพิวเตอร์ ความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ต ความสามารถในการใช้งานเครื่องพิกัด GPS ความสามารถในการใช้แท็บเล็ต ความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร และความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรรุ่นเก่า มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศค่อนข้างน้อย ส่วนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรรุ่นใหม่ ยังขาดประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถในการทำงานส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่ จึงควรจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะการทำงานตามระบบงานส่งเสริมการเกษตรให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

2.3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและประโยชน์ของข้อมูลจากระบบของกรมส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

2.3.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการ

ส่งเสริมการเกษตร เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ร้อยละ 58.55 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเรียงลำดับการใช้จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร การใช้ติดต่อสื่อสาร และ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปในงานส่งเสริมการเกษตรทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรทำการรายงานข้อมูลของเกษตรกรซึ่งสอดคล้องกับ อุดม เจริญจิตรโสภณ(2552, น.51-55) ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของนักวิชาการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ผลการวิจัยพบว่าการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรและการใช้อินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานและทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ ปฏิบัติงานได้ตามนโยบายของกรมวิชาการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้องค์กรได้มีการพัฒนาในระดับสูงขึ้น

2.3.2 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร เมื่อพิจารณาในภาพรวม

พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 91.78 เรียงลำดับการใช้จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ระบบข้อมูลเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติระบบรายงาน

แปลงพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืชระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตรระบบรายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืชรายเดือนระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรระบบรายงานพืชฤดูแล้งระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชนและระบบ Smart Farmer ทั้งนี้การใช้งานการติดต่อสื่อสารตามโปรแกรมต่างๆเป็นช่องทางที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเลือกใช้เพื่อให้เหมาะสมและทันที่หรือทันเวลาในการรายงานผลการดำเนินงาน

2.3.3 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปในงานส่งเสริมการเกษตร เมื่อพิจารณาใน

ภาพรวม พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปในงานส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 31.03 เรียงลำดับการใช้จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ โปรแกรม Microsoft Word โปรแกรม Microsoft Excel โปรแกรม Microsoft PowerPoint โปรแกรม Adobe Photoshop และโปรแกรม SPSS ที่เป็นเช่นนี้เพราะ โปรแกรม Adobe Photoshop และ โปรแกรม SPSS ไม่มีความจำเป็นในการใช้งานส่งเสริมการเกษตรมากนัก และมีผู้รับผิดชอบโดยตรงเช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

2.3.4 การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรเมื่อ

พิจารณาในภาพรวม พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรใช้ประโยชน์ของข้อมูลจากระบบของกรมส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 92.94 เรียงลำดับการใช้ประโยชน์จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้แหล่งบริการข้อมูลสารสนเทศสื่อสารเพื่องานส่งเสริมการเกษตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรกำหนดเป้าหมาย นโยบายและแผนกลยุทธ์และวางแผนและพัฒนาการผลิตทางการเกษตรที่ใช้เช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเกษตรต้องมีความสัมพันธ์ในการทำงานกับหลายหน่วยงาน ทุกหน่วยต้องใช้ข้อมูลที่ถูกต้องและตรงกัน หน่วยงานอื่นจึงต้องอาศัยข้อมูลเกษตรกรจากสำนักงานเกษตรเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับ จงกล ทองรอง (2552, น.98 -101) ที่กล่าวว่า ระบบสารสนเทศมีความสำคัญต่อการบริหารและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในเรื่องของการวางแผนและการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในการบริหาร แสดงว่าข้อมูลจากเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมส่งเสริมการเกษตรช่วยในการรวบรวมจัดเก็บหรือจัดการกับข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ข้อมูลนั้นกลายเป็นสารสนเทศที่ดี สามารถนำไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้ในเวลาอันรวดเร็วและถูกต้องได้

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร

2.4.1 ปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร พบว่า ปัญหาในด้านการใช้อุปกรณ์ คือเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้งาน เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้มีประสิทธิภาพต่ำ ไม่ทันสมัย

และ มีปัญหาบ่อยส่วนด้านโปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตรมีปัญหาคือ การประมวลผลการใช้งานโปรแกรมค่อนข้างล่าช้าข้อมูลไม่มีความถูกต้อง และระบบโปรแกรมการใช้งานไม่เสถียรด้านบุคลากรมีปัญหาคือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรรุ่นเก่า มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศค่อนข้างน้อย ผู้ที่สามารถให้คำปรึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีไม่เพียงพอ และบุคลากรดูแลระบบมีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ อุดม เจริญจิตโรโสภณ(2552, น.56-57) ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของนักวิชาการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ผลการวิจัยพบว่าปัญหาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของนักวิชาการเกษตรจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน เครื่องคอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพต่ำไม่ทันสมัย มีปัญหาและขัดข้องบ่อย โปรแกรมไม่มีความสมบูรณ์ ไม่มีคู่มือการใช้งานและการติดตั้งโปรแกรม รวมถึงการให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุม ความเร็วอินเทอร์เน็ตที่ใช้มีความเร็วต่ำแสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีสาเหตุมาจาก เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้งาน มีแต่ไม่ทันสมัย ไม่มีประสิทธิภาพ โปรแกรมการใช้ไม่เสถียร ขาดแคลนบุคลากรในการดูแลระบบ และขาดความรู้ในการใช้โปรแกรม

2.4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริม

การเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร คือควรจัดสรรคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ให้เท่ากับ ผู้ใช้งานจริง ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความรู้ในการใช้งาน สามารถตอบข้อซักถามและแก้ไขปัญหาได้และควรอัปเดตสเปคคอมพิวเตอร์ให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ปัญพรต้นเกตุ (2557, น. 92-93) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่าระบบโปรแกรมการใช้งานไม่เสถียรการประมวลผลการใช้งานโปรแกรมค่อนข้างล่าช้าข้อเสนอแนะพบว่าคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ควรจัดสรรให้เท่ากับ ผู้ใช้งานจริงแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานต้นสังกัดควรให้งบประมาณในการจัดซื้อคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะแก่การใช้งาน โปรแกรมที่เกี่ยวข้องต้องถูกต้องและชัดเจนในการนำไปใช้ จึงสั่งการให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติ จัดอบรมบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้เรียนรู้การใช้โปรแกรมและสามารถนำไปใช้ได้จริง เมื่อโปรแกรมมีปัญหากรมควรจะมีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำและแก้ปัญหาช่วยตลอดเวลา

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจังหวัดนครพนม มุกดาหาร และ สกลนคร พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ ควรเสนอแนะไว้ดังนี้

3.1.1 ด้านความรู้ พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความรู้สูงสุดในการใช้อินเตอร์เน็ต ดังนั้น ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรได้มีการอบรมหรือ พัฒนาความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศผ่านทางอินเตอร์เน็ต

3.1.2 ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เสนอแนะว่า ควรมีการอบรมให้ความรู้กับนักวิชาการเกษตรส่งเสริมการเกษตรให้มีความสามารถในการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร เพราะผลจากการศึกษาพบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร ดังนั้น สำนักงานเกษตรจังหวัดควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้นักวิชาการเกษตร ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ความสามารถในการใช้งานได้ครอบคลุมทุกโปรแกรม และสามารถ ประยุกต์ใช้งานได้เพราะมีความจำเป็นในการใช้งานตามระบบและนโยบายของกรมส่งเสริม การเกษตร

3.1.3 ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร คือ จำนวนคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์มีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ระบบโปรแกรมการใช้งานไม่เสถียร บุคลากรขาดความรู้ด้านการใช้โปรแกรมและไม่สามารถ แก้ปัญหาเบื้องต้นได้เมื่อโปรแกรมมีปัญหา ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณใน การจัดซื้อคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพมีจำนวนเพียงพอแก่การใช้งาน จัดอบรม บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้เรียนรู้การใช้โปรแกรมและสามารถนำไปใช้ได้จริง ควรพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรที่รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความรู้ในการใช้งาน สามารถ ตอบข้อซักถามและแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ได้ ดังนั้น สำนักงานเกษตรจังหวัด ควรให้ ความสำคัญและจัดสรรบุคลากรในการทำหน้าที่ดูแลระบบสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร และกระจายความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ เทคโนโลยีสารสนเทศกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงานในพื้นที่

3.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร

3.2.2 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

3.2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร และความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร

3.2.4 ควรมีการศึกษาการนำไปใช้และประโยชน์ของการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

